

VÁRÓ GYÖRGY

SAJÁTOS ÖNKÉNTES OKTATÁS ROMÁNIÁBAN*

Az elmúlt nyáron Tallinnban lezajlott V. Finnugor Kultúrkongresszuson többek között részt vettek a romániai magyar kisebbség önkéntes oktatást végző emberei is. A következő cikk szerzője alaposan megismerkedett az észt önkéntes oktatási helyzettel is, hogy a saját hazájában az innen megszerzett tapasztalatokat felhasználhassa. Szívesen megosztjuk Önökkel az áttekintést a romániai sajátságos és több értelemben érdekes önkéntes oktatási munkáról, főleg mivel nagyon ritkán nyílt eddig lehetőségünk adatokat szerezni dél-európai országok önkéntes oktatásáról.

Szerkesztőség

A romániai város és falu közötti különbséget nehéz felfedezni, aminek az oka az, hogy a román értelmiségnek nagy része nemrég szakadt el falutól. Ez az értelmiség úgy érzi, hogy egyrészt függ a falusi néptől, másrészt pedig felelősséget érez iránta. Ebből adódóan egyértelműnek tűnik a vágyuk: javítani a falvak gazdasági, kulturális és egészségügyi helyzetén.

Nagyon figyelemreméltó munkát végzett a Károly Herceg Kulturális Szövetsége¹. Ennek a legfőbb védnöke II. Károly, a román király maga, de a valódi munka szellemi vezetője a híres Gusti professzor, aki már évek óta gondoskodott e munka iránt érdeklődő fiatalok tudományos felkészítéséről.

Károly Herceg Kulturális Szövetsége 1934 januárjában kezdte meg munkáját.

1935 decemberében rendezték meg Bukarestben az elvégzett munka eredményeit bemutató nagyszabású kiállítást, amely alapos áttekintést nyújtott az elvégzett munkáról.

A Kulturális Szövetség három területen működik:

- 1) kutatja a falusi élet mindennapjait,
- 2) irányítja a kultúrházak (Kulturhaus) tevékenységét,
- 3) különböző kulturális intézmények, könyvtárak stb. alapításával gondoskodik a falvak oktatási lehetőségeinek a fejlesztéséről.

* Megjelent: *Areng* (Fejlődés), Észt Oktatási Szövetség lapja, XI. évfolyam, 3. sz., 1937. március 22., 63–65. p.

¹ Az intézmény hivatalos neve: „Károly Herceg” Királyi Kulturális Alapítvány. (szerk. megj.)

A diákok az elvégzett kutatások során átfogó monográfiákat készítenek egyes falvakról. Megbízható adatokat állítanak össze a falvak egészségügyi és kulturális helyzetéről, népdalokat, népmeséket stb. gyűjtenek, amelynek a megjegyzéseiből statisztikai táblázatokat, grafikus jegyzeteket, jelentéseket stb. készítenek, ezzel lehetővé téve, hogy bárki, akit a falusi élet érdekel, ezt megismerhesse.

A szövetség legfontosabb munkája viszont a kultúrházakban folyik, amelyekből egyre többet hoznak létre.

Számuk gyarapodása egyszerűen megdöbbentő. 1934-ben a szövetségben 401 kultúrház tevékenykedett, 1935-ben viszont már 1118.

A kultúrházak nagyon sokféle céllal működnek: oktatást szerveznek, gondoskodnak a vezetők tanításáról, a falusiak tanácsadójaként szolgálnak, stb.

Itt még az egyetemisták csoportjai is dolgoznak külön egyetemi oktatók vezetésével. A munkaközösségek elsősorban egészségügyi kérdésekkel foglalkoznak, mivel éppen ez a probléma bizonyult a legnehezebbnek és elviselhetlenebbnek a román falvakban. Ugyanúgy a hittani nevelést is elősegítik, falusi színjátszó köröket szerveznek, népszerűsítik a néprajzi gyűjtést és tárolást, stb. A szellemi élet fejlesztését gazdag könyvtárak, újságok, magazinok, ismeretterjesztő előadások, rádió stb. szolgálják.

A szövetség könyvtárai, újságjai és más kulturális tevékenységei két célt szolgálnak: tanácsot és tippet adnak a kultúrházak vezetőinek, hogy miként gondoskodjanak a falusi emberek tudásszintjének emeléséről.

Ezért jelentetik meg a vezetőknek szánt *Căminul Cultural* (Kultúrotthon) c. folyóiratot és a Kultúrotthon könyve című könyvsorozatot, a falusiaknak pedig az *Albina* c. hetilapot és könyvsorozatot a *Carte satului* (A falu könyve) címmel. Néhány kultúrotthon saját könyvesbolttal rendelkezik, amelyek eddig szép eredménnyel működött. Így vált lehetővé, hogy az említett sorozatból, amiből egy év alatt 45 085 db nyomtattak, már 10 075 példányt sikerült is eladni.

Egyetemisták munkacsoportjai

A Károly Herceg Kulturális Szövetsége e tevékenységben főleg egyetemistákat alkalmaz, akik a nyári hónapokban (júliustól szeptemberig) kisebb csoportokban kiszállnak egy-egy faluba és elvégzik a tervek szerinti munkát. A falura kiszállt munkacsoport – Gusti professzor utasításai alapján – először egy monografikus szociológiai vizsgálatot végez. Hogy milyen óriási jelentőségű az ilyen munkaközösségek számára, már abból kiderül, hogy itt a fiatalokat a falusi életet érintő kérdésekben remek szakkutatóknak (*szakértőknek*) képzik, akik később a fontos falusi munkák kiváló vezetőivé válnak.

Az egyetemisták, akik az előbb említett munkában szeretnének részt venni, az adott területen már az egyetemen kapnak előzetesen külön képzést, és a munkaközösség részévé külön szociológiai teszt teljesítése után tudnak csak válni.

Az adott terület szakértői (orvosok, mérnökök stb.) irányítása mellett 5-6 egyetemista dolgozik egy-egy csoportban.

A központ és a különböző munkacsoportok közötti kapcsolatot a *Curierul Echipeilor Studentești* (Diákcsoportok közlönye) című hetilap biztosította.

A munkában résztvevő egyetemisták 2000 lej (kb. 60 korona) keresnek havonta, ami a megélhetéshez bőven elég. A szakértőket az adott területért felelős minisztériumok fix napi fizetéssel és a munkához szükséges felszereléssel látják el.

A munkaközösségek jelentős tevékenysége négy különböző területen folyik: egészségügy, munkaügy, oktatásügy és vallás. Ahogy a mellékelt táblázat számadatai összehasonlításából kiderül, az adott területen folyó munka évről-évre milyen nagy mértékbe javult. 1934-ben a munkaközösségekben 154 ember dolgozott 13 867 munkanappal, míg 1935-ben már 355 ember 32 660 munkanappal.

Az 1934. és 1935. években a következő eredmények születtek:

Egészségügyi területen:

Gyógyítás	1934	1935
Orvosi vizsgálat ...	18 012	65 571
“ “ otthon.		6216
Injekció, aminek egy része ragályos betegségek ellen		17 170

Mindemellett egy példaértékű gyógyszerterát és négy állandó ambulanciát alapítottak, valamint négy népi fürdőt építettek.

Testnevelés	1934	1935
Hadgyakorlat	329 óra	1754 óra
Honvédségi gyakorlat	-	828 óra
Sportpálya építés	-	61 696 m ²

Munkaterületen:

Kertészet	1934	1935
Fajnemesítés	3473	11 259
Fa permetezése	-	6245
Tudományos előadás	22	119
Faiskola alapítása	-	8
Méhészet tematikájú előadás	-	115

Építészetben	1934	1935
Cementhid	22	-
Új híd	-	289
Hídjavítás	-	404
Fahíd	397	-
Árok	30 600 m	116 693 m
Út	60 450 m	60 520 m

Oktatásban	1934	1935
Kultúrház alapítása	22	42
Kultúrház építése	-	2
Előadás és szemléltetés szervezése	96	943
Könyvosztás	1600	4091
Felnőtt iskola alapítása	-	5
Színházi előadások szervezése	-	75

(Fordította: Siiri Erm-Nairismägi)